

tos gallo-romànics troba descendents de *Bovariks*, *Bovamand*, *Bovevaldis* i *Bova* (I, 312). Ell mateix cita un *Bovilar* en el *Cart.* de Tolosa (ib. 326-7) si bé creu que és contracció de *Bonovilar*, i deu tenir raó, car altrament no ens explicaríem bé la *-r*. Però també entre els longobards o els ostrogots n'hi hauria, car és ben conegut el florentí *Bòboli* (inoblidable *giardino di Bòboli*!), del qual cita diverses localitats toscanes Pieri (*Top. V. Arno*).

BRAC i BRACONS

D'un NP germànic. *Brach* cognom Bna. (*DAG*) i *Cervera* (1820: *BABL* XVI, 289).

Bracons, mas antic te. La Vola (XIII, 24). N'és la forma de gen.: BRAKONS; d'on l'important port muntanyenc Coll de *Bracons*,¹ que uneix la vall de Torelló i La Vola, amb la Garrotxa, separant el Puigsacalm de les serres de Llancers i Cabrera (1924, 1954, XIII, ape., p. 18) (*CATorras, Pir. Cat., Garrotxa*). «Bernardus des Brachs, parroquie de Querósio» [= Querós, uns 9 k. al S. de Bracons] en un doc. de 1364 (CCandi, *St. Hilari Sacalm*, 15). El cognom *Bracons*, segons *DAG* i *AlcM*, vell a Bna., i a la zona de *Bracons*, és també d'altres tres pobles del cat. oriental, en part alterat en *Barcons* (a Lloberola de Biosca: XLVI, 125. 45).

Braco NP a Gandia (xxxiii, 29.8): mossàrab? Compost *Bractella*, el baró de Maldà fou hoste de la casa pròcer dels Srs. *Bractella* (al seu cap li deien «lo Caval·ler de Gra»), quan viatjava per aquesta part de l'alta Segarra, guiat per Ventura *Bractella*, el capellà de Gra (1794: *Calaix de S. II*, 219, 220): compost amb *tella* (*DECat* variant de *teula*, cf. el NP cast. *Tello*,³⁵ cat. *Tell*).

Com ho mostra ja la declinació *Brac(s)* gen. *Bracons*, es deu tractar sobretot del NP germ. *WRAKKJO*, -KKO (Först. 1638-9), molt documentat des dels Ss. VI o VII; i amb variant *Brakko*, d'on derivats com *Brakila*, idèntic al gòt. *wraks* 'perseguidor', alem. ant. i mj. *recke* 'heroi', gòt. *wrikan* 'perseguir'.

En romànic, però, és probable que s'hi sumessin, confontent-s'hi, el nom de l'espècie canina, italià *bracco* i francès *brachet*, manllevat del b. i a-al. *bracko*⁴⁵ 'gos de caça, llebrer', deriv. de l'a-al. mj. *bræhen* 'flairar' (germà del ll. *flagrare*: *IEW* 163; Kluge, s. v. *bracke*), cf. *DECat.* II, 185, *DECH* I, 598; i àdhuc pogué aportar-hi quelcom la família d'oc. ant. *breacar/bercar* 'escurçar' (germànic) del fr. *brèche, ébrêcher*,⁵⁰ *DECat* II, 224; influència que es deixaria sentir en el NP *Raimundus Bracads* (en nominatiu), en un document de Serrallonga a. 1088 *RLR* III, 283). Confusions que es comprenen en el món romànic, pel coneixement defectuós dels mots manllevats del germànic.⁵⁵

¹ Denominació que no figura en el doc. carolingi de 898 (*Cat. Car.* II, 369.26), que li dona el nom de *Collum Jonathès* (perquè és damunt del poble garrotxenc de *Joanetes*).

BRACÇ

I derivats, en NPP i sobretot NLL post-antroponímics; alguns pròpiament NLL, de sentit comparatiu, com *Cova del Braç* te. Xaló (xxxv, 77.1). *Es Braçals* ('brancs de sèquia'), pda. al N. i esq. de l'*Albufereta* d'Alcúdia (XL, 79.3, Masc. 6A9). En els següents un sign. semblant (d'aigua, o de camí) potser es combina poc o molt amb matisos comparatius o antroponímics: pda. de *Bracet* te. València, al Sud i a l'esq. del Camí d'en Corts abans d'arribar al *Brosquil* (J. G. M. 1962); Morro del *Bracet* te. Tollos (xxxv, 66.3); Mas de *Bracet* te. Albocàsser (xxviii, 95.22, '40 × '20); caseta de ~, Nules (xxix, 184.7); Can *Bracet* te. Campanet (XL, 83.12). Compost *Brascurt* cognom val., MtzAloy, 163, amb un sentit com 'el manc, el curret'. *Bracer* NP (*El Bracer, Cal ~*, molt difosos).

Brado, V. Barado Bràdila, Bradilans, Bradolina, V. Brallans

BRAFIM

Poble de l'alt CpTarr.
 PRON. MOD.: *bráfim* 1920 (a Santes Creus, Vilabella, Morell i Alió); amb gentilici *bráfimèns*; i de malnom *carabassots* (Mn. X. Plassa. de Prades) (GGC 812).

DOC. ANT. (Les cites més antigues, no és evident que s'apliquin precisament al lloc d'aquest poble, o a un de ben veí), 959: «ortum de *Habrabim*» o «*Abrahim*» (Mas, *N. Hi. Bna.* IX, 10; Balari, *Orig.*, 16); 1159: *Abrafim* (Mas, ib. XII, 300); 1175, des de llavors ja consta inequívocament com a nom d'aquest poble; 1180: *Abrafim* (Balari, 16); 1194: *Abrafim* (Mas, *N. H. Bna.* XIII, 204).

ETIM. De l'àr. *Ibrāhīm* NP, germà semític del del patriarca bíblic Abraham. Del seu ús entre els moros del nostre territori, en tenim testimonis en docs. ben antics, com un de Dénia a. 1058 (*Homen. a Codera*, p. 430); essent llarga la vocal penúltima, l'hispano-àrab hi traslladava l'accent, com ho constatem en *PAlc.*; la *-i* inicial, essent molt oberta sonava *a*: així *PAlc* respecta el vocalisme de la llengua sàvia quan es tracta del personatge llegendari, pare dels semites, i tradueix *Abrahám* per *Ibráhīm* (91a6), però fora d'això emprà com a hispano-àr. la pron. més vulgar: «ciencabeças (yerba): *xáuca* *Abrahím*» (168a17) (compost amb «*šayka*': spina», *RMa*, 587.6f).

Sobre l'aplicació d'aquest nom al poble de l'Alt Camp han circulat versions fantasistes (cf. GGC 812) i ben cert infundades («diuen si fou fundat per un jueu» Mn. J. Plassa) —Déu sap si amb això es relaciona el malnom de *carabassots*—, i perfectament supèrflues: cercar explicacions individuals, a base d'història certa o fabulosa, en un NLL del CuTarr, és com escarrassar-se cercant olives a Atenes o llobes a Roma. Certament res de jueu (la mateixa fantasia es va inventar per a *Sarral* < *S'Arrahal* àr.); hi ha certitud de